

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL EMBRIONO DONORYSTĖS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“
PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-10-27 raštas Nr. ((1.15-0202)-5K-17.17564)-6K-1706481 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto“	Embriono donorystės programos projektas (toliau – Programa) savo turiniu bei forma neatitinka nė vienos iš strateginio planavimo dokumentų, nustatytų Strateginio planavimo metodikoje, patvirtintoje 2002 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos nutarimu Nr. 827, rūšių.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Programa parengta siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 straipsnio 8 dalį, kurioje nustatyta, kad Vyriausybė parengia Prenatalinio įvaikinimo (t. y. Embriono donorystės) programą. Taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 60 straipsnio 1 punktu, kuriame numatyta, kad Vyriausybė tvirtina ir užtikrina valstybinių sveikatos programų įgyvendinimą.</p> <p>Strateginio planavimo dokumentai (jų rūšys) numatyti Strateginio planavimo metodikoje, patvirtintoje 2002 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos nutarimu Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“. Embriono donorystės programa apima tik vieną siaurą valdymo sritį, todėl nėra galimybės ją priderinti prie Strateginio planavimo metodikoje nurodytos konkrečių Vyriausybės tvirtinamų strateginio planavimo dokumentų rengimo reikalavimų. Esant įstatymo ir Vyriausybės nutarimo nuostatų neatitikimui dėl strateginio planavimo dokumentų rengimo turinio, vadovaujamės Lietuvos Respublikos pagalbinio apvaisinimo įstatyme įtvirtintu rengiamo dokumento pavadinimu ir programą rengiame vadovaujantis bendrais strateginio planavimo dokumentų rengimo reikalavimais atsižvelgdami į reguliuojamo klausimo specifiką.</p>
	Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 straipsnio 8 dalies nuostatas, Nutarimo projekte siūlome nurodyti koordinuojančią instituciją, kuri būtų atsakinga už Programos įgyvendinimą, vertinimą ir atsiskaitymą už pasiektus rezultatus.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlymas Nutarimo projekte nurodyti koordinuojančią instituciją, kuri būtų atsakinga už Programos įgyvendinimą, vertinimą ir atsiskaitymą už pasiektus rezultatus, yra perteklinis, kadangi Programos IV skyriuje „Programos įgyvendinimas“ yra išsamiai aprašyta, kad:</p>

		<p>1. Programos įgyvendinimą koordinuoja Nacionalinis transplantacijos biuras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (Programos 8 punktas);</p> <p>2. Programos vykdytojas kiekvienais metais iki sausio 20 d. teikia ataskaitas apie Programos įgyvendinimą (įskaitant gautų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą) Nacionaliniam transplantacijos biurui prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Nacionalinis transplantacijos biuras prie Sveikatos apsaugos ministerijos analizuoja ataskaitas ir teikia siūlymus Programos vykdytojui dėl jos įgyvendinimo bei iki atitinkamų metų sausio 30 d. teikia ataskaitą Sveikatos apsaugos ministerijai (Programos 11 punktas);</p> <p>4. Ataskaitos apie Programos įgyvendinimą viešinamos Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėse (Programos 12 punktas).</p>
	<p>Siūlome papildyti Nutarimo projektą atskiru punktu ir nurodyti, kad Programos įgyvendinimas finansuojamas iš atitinkamų metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų. Taip pat siūlome atitinkamai tikslinti Programos 26 punktą ir nurodyti, kad Programos įgyvendinimas finansuojamas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 straipsnio 8 dalimi Programa finansuojama valstybės lėšomis.</p> <p>Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 5 dalyje apibrėžta, kad Privalomasis sveikatos draudimas – valstybės nustatyta asmens sveikatos priežiūros ir ekonominių priemonių sistema, Įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis garantuojanti privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamiesiems asmenims, įvykus draudimui įvykiui, sveikatos priežiūros paslaugų teikimą bei išlaidų už suteiktas paslaugas, vaistus ir medicinos pagalbos priemones kompensavimą. Kadangi embrionų saugojimas nėra draudiminis įvykis, jis negali būti apmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšų.</p> <p>Taip pat svarbu paminėti, kad Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2017 m. rugsėjo 29 d. Valstybinio audito ataskaitoje Nr. FA-2017-P-10-10-4-1 „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“ nurodyta,</p>

		<p>kad jeigu apmokėjimo šaltinis (PSDF lėšos) nekoreliuoja su įstatyme numatytu šio draudimo tikslu – nesusijęs su draudžiamiesiems asmenims suteiktomis sveikatos priežiūros paslaugomis esant gydytojo diagnozuotų sveikatos sutrikimų ar sveikatos būklei, išlaidos negali būti apmokamos PSDF lėšomis. Tokių išlaidų padengimo našta turėtų būti prisiimti valstybė ir apmokėti iš valstybės biudžeto.</p>
<p>VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų 2017-09-19 raštas Nr. SR-5649 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“</p>	<p>Dėl siūlymo papildyti Programą 21.1.1 papunkčiu: „21.1.1. donuotų embrionų saugojimo paslauga;“.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patvirtinta ne atskira paslauga, o Programos 4.2 p. numatytas uždavinys „užtikrinti donuotų embrionų saugojimui reikalingos įrangos ir priemonių įsigijimą bei specialistų kvalifikacijos tobulinimą“ ir numatytos lėšos iš valstybės biudžeto įsigyti donuotų embrionų saugojimui reikalingą įrangą bei priemones.</p>
	<p>Dėl siūlymo papildyti Programą 21.1.2 papunkčiu: „21.1.2. embrionų donorų bei jų recipientų medicininio, socialinio bei teisinio konsultavimo paslauga;“.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patvirtinta ne atskira paslauga, o Programos 4.5 p. numatytas uždavinys „užtikrinti asmens sveikatos priežiūros specialistų komandos, konsultuojančios potencialius embrionų donorus bei donuotus embrionus priimančius partnerius, darbą“ ir lėšos specialistų komandos, sudarytos iš psichologo, teisininko, socialinio darbuotojo ir mediko, išlaikymui.</p>
	<p>Dėl siūlymo papildyti Programą 21.1.3 papunkčiu: „21.1.3. pagalbinio apvaisinimo, kurio metu panaudojamas donuotas embrionas, paslauga.“.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo ir jų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis tvarką nustato Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo ir jų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-1452 „Dėl Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo ir jų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo aprašas). Minėtame apraše bus nustatytos ir indikacijos, kuriais atvejais pagalbiniam apvaisinimui gali būti naudojami donuoti embrionai.</p>
<p>Lietuvos sveikatos mokslų</p>	<p>Programos įgyvendinimui numatytas darbuotojas, kuris bus atsakingas už techninius embrionų donorystės programos</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Programos priemonių įgyvendinimo plano 2.6 p. jau numatyta</p>

<p>universiteto ligoninės Kauno klinikų 2017-09-29 raštas Nr. S-(1.20)-3934 „Atsakymas į raštą Nr. (1.1.4)10-7423 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“</p>	<p>aspektus (pervežimą, žymėjimą, registravimą ir pan.). Tuo tarpu papildomas krūvis intelektinei nuosavybei kurti (paskaitoms, informaciniais leidiniais, mokymams, susitikimams rengti) nėra numatytas.</p>	<p>priemonė „asmens sveikatos priežiūros specialistų, dalyvaujančių Programoje, kvalifikacijos tobulinimas“, taip pat Programos 4.4 p. numatytas uždavinys „skleisti informaciją visuomenei apie embrionų donorystę, formuojant teigiamą visuomenės požiūrį į ją“ ir Programos priemonių įgyvendinimo plano 4.1 ir 4.2 p. priemonės bei lėšos šiam uždaviniui įgyvendinti – informacinės dalomosios medžiagos apie embriono donorystę sukūrimas ir išleidimas bei paskaitų, susitikimų apie embrionų donorystę organizavimas, 2019-2023 m. laikotarpiu tam skiriant iš viso 5000 Eur.</p>
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018-01-24 išvada Nr. NR-234 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Embriono donorystės programos patvirtinimo“ projekto“.</p>	<p>Pasirinktas kryptingas finansavimas dėl konkretaus ūkio subjekto infrastruktūros įsigijimo, gerinimo, atnaujinimo susijusio su embriono donoryste, palengvinant konkretaus subjekto – VšĮ Vilniaus universiteto Santaros klinikų – prisitaikymą prie veiklos. Tačiau, atsižvelgiant į „žmogaus embriono donorystės“ sąvokos turinį, atskleistą Pagalbinio apvaisinimo įstatymo 2 str. 8 dalyje, svarstyтина, ar tokios Programos naudos gavėjas turėtų būti tik ūkio subjektas.</p>	<p>Neatsižvelgta. Apmokėjimas už pagalbinio apvaisinimo paslaugą - lytinių ląstelių banke saugomų embrionų paruošimą ir perkėlimą į moters kūną - yra numatytas Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo aprašo 34 p. Pagalbinio apvaisinimo paslauga - lytinių ląstelių banke saugomų embrionų paruošimo ir perkėlimo į moters kūną – nesiskiria, jeigu jai naudojami partnerių arba donuoti embrionai. Abiem atvejais tai yra sudėtinė pagalbinio apvaisinimo paslaugos (pagal Pagalbinio apvaisinimo paslaugų teikimo aprašą pagalbinio apvaisinimo paslaugos – asmens sveikatos priežiūros specialistų veiksmai, skirti pasirengti pradėti gydymo ciklą, ir veiksmai gydymo ciklo metu. Gydymo ciklas apibrėžtas kaip laikotarpis, per kurį atliekami veiksmai su moteriškomis ir vyriškomis žmogaus lytinėmis ląstelėmis ir embrionais siekiant sukelti moters nėštumą, trunkantis nuo vaistų, reikalingų moters lytinėms ląstelėms subrandinti ar gimdos gleivinei paruošti, paskyrimo pradžios iki tyrimų nėštumui nustatyti po embrionų perkėlimo ar vyriškų lytinių ląstelių sušvirkštimo į moters kūną dienos), kuri neturėtų būti skaidoma į dalis pagal finansavimo šaltinį (Privalomojo</p>

		<p>sveikatos draudimo fondo biudžeto ar valstybės biudžeto lėšos), dalis.</p> <p>Projekte numatytas finansavimas konkrečiam ūkio subjektui (VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikoms) atsižvelgiant į Pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 str. 8 dalį, kurioje nustatyta, kad „Prenatalinio įvaikinimo programą vykdo universiteto ligoninės, šio įstatymo nustatyta tvarka įgijusios teisę teikti licencijuojamas pagalbinio apvaisinimo ir lytinių ląstelių banko paslaugas“ bei tai, kad šiuo metu tik viena universiteto ligoninė turi reikalaujamas licencijas.</p>
	Nėra aišku kodėl Programos įgyvendinimui pasirinktas 9 metų laikotarpis.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad Programos įgyvendinimo laikotarpis yra 10 metų, t. y. 2019 (įskaitant juos) – 2028 m. Toks Programos įgyvendinimo terminas pasirinktas dėl to, kad būtų pakankamas terminas rezultatams gauti ir įvertinti ar pasiekti visi laukiami rezultatai. Embriono donorystė galima tik po 2 metų nuo jo sukūrimo. Pora turi nuspręsti dėl embriono tolimesnio saugojimo arba atsisakymo. Atsisakius organizuojamas embriono pergabenimas į universiteto ligoninę, parenkamas donuotas embrionas tinkamai porai, atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros naudojant donuotą embrioną. Be to, Programos rezultatams įvertinti reikės sulaukti, kol bus įvertinta gimusių vaikų (iš donuotų embrionų) skaičius, sveikatos būklė ir kt. Programos įgyvendinimą koordinuos Nacionalinis transplantacijos biuras prie Sveikatos apsaugos ministerijos.</p>

	<p>Nepaisant to, kad teikiamos Programos teisinis pagrindas įtvirtintas Pagalbinio apvaisinimo įstatyme, siūlytume įvertinti tokios Programos poreikį, pagrįstumą ją tvirtinti Vyriausybės nutarimu, svarstant galimybę teikti Vyriausybei Pagalbinio apvaisinimo įstatymo atitinkamų nuostatų pakeitimus.</p>	<p>Neatsižvelgta. Programa parengta siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos pagalbinio apvaisinimo įstatymo 10 straipsnio 8 dalį, kurioje nustatyta, kad Vyriausybė parengia Prenatalinio įvaikinimo (t. y. Embriono donorystės) programą. Manome, kad netikslinga teikti įstatymo pakeitimo projektą numatant, kad programą tvirtintų ne Vyriausybė. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 60 straipsnio 1 punkte, numatyta, kad Vyriausybė tvirtina ir užtikrina valstybinių sveikatos programų įgyvendinimą.</p>
--	--	--

Išsekimo ir teisinio vertinimo
skyriaus vedėja

Rita Cicėnienė

[Signature]
2019-02-27

~~Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministras~~

Aurelijus Veryga

2019-03-05

Kalba taisyta

Komunikacijos skyriaus
vyr. specialistė

Loreta Česnienė

2019-02-19